

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wat wil de minister? Juist minister Koenders zou pal moeten staan voor de Nederlandse civilaterale traditie, maar dat doet hij niet

Dietz, A.J.

Citation

Dietz, A. J. (2009). Wat wil de minister? Juist minister Koenders zou pal moeten staan voor de Nederlandse civilaterale traditie, maar dat doet hij niet. *Vice Versa, Oktober 2009*, 8. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/15377>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/15377>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Wat wil de minister?

Juist minister Koenders zou pal moeten staan voor de Nederlandse civilaterale traditie. Maar dat doet hij niet, constateert Ton Dietz.

Net als bij de zaterdagbijlage van de Volkskrant, waarin ik altijd helemaal vrolijk wordt van Sylvia Witteman, ga ik bij Vice Versa altijd eerst even zitten voor het redactioneel van Evelijne Bruning. Scherp, humor in deze voor de ontwikkelingssamenwerking toch wel barre tijden. Mooie taal ook. Maar in Vice Versa 3 (2009) slaat de hoofdredacteur de plank mis en een correctie is niet alleen nodig om historische feiten recht te doen.

De suggestie wordt gewekt dat er tot 2002 vier medefinancieringsorganisaties waren en dat er nu 203 andere zijn die geld van het ministerie zouden krijgen en die zouden allemaal tot 2002 zonder subsidies hebben gewerkt (en 'hun bloederige best hebben gedaan om armoede te bestrijden').

Dat laatste mag dan waar zijn, het eerste helemaal niet. Bij het onderzoek dat ik met enkele collega's een paar jaar geleden deed naar de 'Thematische Medefinancierings Organisaties' (mfo's) bleek dat er vanuit het ministerie naast de zes (niet vier) mfo's zo'n tweehonderd organisaties waren uit binnen- en buitenland die subsidies kregen van het ministerie. Dat was een organisatorische chaos. Elke ambtenaar zijn of haar eigen ngo, leek het wel. En als die ambtenaar dan weer naar elders werd gestuurd was er vaak een gapend gat in het *commitment*.

FRAGMENTATIE

MFS-1 was een poging om enige orde in die chaos te brengen – en wat meer continuïteit. Daarbij verordonneerde de Kamer (tot grote ergernis van veel BZ-ambtenaren) dat het OS geld niet meer naar buitenlandse clubs mocht gaan, maar dat de Eigen Charitas Eerst moest. BZ heeft toen wel een noodverband in elkaar gezet voor een paar van die buitenlandse organisaties, maar voor veel van die (vaak internationaal prominente) ngo's elders was de Nederlandse houding onbegrijpelijk wispelturig. MFS-1 resulteerde erin dat een deel van de kleinere door BZ gesubsidieerde ngo's geen aanvraag niet indiende, een deel werd afgewezen en een deel mocht door. Dat leverde al een aanzienlijke uitdunning op (en dus niet, zoals in het redactioneel werd gesuggereerd, een enorme uitbreiding).

Op bepaalde terreinen is er echter nog steeds een behoorlijke fragmentatie en zullen de beleidsintenties voor MFS-2 leiden tot een verdere concentratie en hopelijk wat meer synergie. Maar er blijven dan nog steeds dertig gesubsidieerde ngo's over. En als je kijkt waar die allemaal aan moeten voldoen, dan moeten de overlevers gewoon hele professionele organisaties zijn. En dat zijn het ook.

In het eindrapport van het TMF-onderzoek waarnaar ik verwees, constateerden de onderzoekers al dat Nederland beschikt over misschien wel de meest prominente ngo-ondersteuningssector ter wereld op de vele beleidsterreinen van armoedebestrijding en internationale samenwerking. Die inmiddels vaak al jarenlange steun heeft Nederland wereldwijd een zeer gewaardeerde positie gegeven en blijkt een vorm

van *goodwill*-diplomatie te zijn waar geen ambassade tegenop kan. Het cynisme waarmee op dit moment over deze sector wordt gesproken, ook door Minister Koenders, is onterecht en voor de BV Nederland buitengewoon onverstandig. En waar het om gaat: het meehelpen opbouwen van allerlei vormen van tegenmacht tegen foute overheden, met beleid waar armoede niet van verdwijnt en waar ontwikkeling door wordt geblokkeerd, krijgt zo ook een onverkwikkelijke tik.

Dit lijkt allemaal terug te voeren op een totaal ontbrekende beleidstheorie over wat je nu eigenlijk wilt met ontwikkelingssamenwerking en internationale samenwerking en hoe dat dan het meest effectief zou moeten. Naar mijn bescheiden mening moet relatief juist veel meer de nadruk worden gelegd op die Nederlandse 'civilaterale' sector, wat mij betreft eerder 50 dan 15 procent van de officiële Nederlandse ontwikkelingsgelden. En dan is de eenzijdige kritiek op die sector wel heel erg misplaatst als je kijkt naar de huidige 85 procent van de hulp gelden die doorgesluist worden zonder dat daar nu zoveel overtuigends mee gebeurt.

GAREEL

De tekening van minister Koenders als illustratie bij het redactioneel was daarom akelig goed getroffen. Hij loopt zo de pagina af. Ook ik had hele hoge verwachtingen van deze minister. En ook ik ben toch wel verbijsterd over het feit dat hij de ene na de andere ontwikkelingsgerichte professional van zich vervreemdt. De manier waarop hij nu de goedwerkende en prestigieuze Nederlandse uithangborden van *development commitment* in het gareel van MSF-2 dwingt is verwerpelijk. Als het gareel zou deugen, dan zou ik me er nog iets bij kunnen voorstellen, maar voor zover we weten wat dat gareel is, deugt er te weinig van. Juist deze minister zou pal moeten staan voor de brede Nederlandse civilaterale traditie op het terrein van mondiale rechtvaardigheid en solidariteit. Dat is een traditie die geworteld is in allerlei delen van de Nederlandse samenleving en die een fundament is van blijvende kosmopolitische betrokkenheid over een breed deel van het politieke spectrum. Het is ook de basis van het draagvlak voor niet alleen ontwikkelingssamenwerking, maar voor een open en tolerante samenleving.

Ton Dietz, hoogleraar sociale geografie aan de Universiteit van Amsterdam en lid van de Worldconnectors

